

26.3.2020

Tyla/ AR ja TH ja MH 17.3.2020, päivitetty 26.3.2020

Työturvallisuus koronavirustilanteessa

Suomessa on poikkeustilanne koronaviruksen leviämisen hidastamiseksi ja kansalaisten terveyden turvaamiseksi. Tarkoitus on huolehtia terveydenhuoltojärjestelmän kestävydestä tilanteessa, jossa suuri määrä ihmisiä sairastuu yhtäaikaaisesti. 18.3.2020 käyttöön otettavalla [Valmiuslailla](#) määrätään kansalaisia poikkeustoimiin.

Työntekijöiden työturvallisuus on turvattava myös poikkeusoloissa työskenneltäessä. Ohessa on JHL:n ohjeistus työpaikoille. Ohjeistusta täydennetään tarvittaessa.

Työntekijän työturvallisuusvastuut

1. **Jos kuulut terveytesi perusteella riskiryhmään tai olet yli 70-vuotias**, pyydä työnantajaa huolehtimaan, että et työssäsi altistu koronavirukselle asiakkaiden tai muiden henkilöiden toimesta. Huomioitava on myös se, että työturvallisuuslain perusteella työntekijällä on oikeus piddättäytyä työstä, joka aiheuttaa hänelle välitöntä ja vakavaa vaaraa.
2. Jos sinulla on flunssaoireita, poissaolo työstä on tarpeen, vaikka kyse ei olisi koronavirukselle altistumisesta.
3. Jos huomaat, että työyhteisössä ei noudateta suojavälineiden käytöstä tai hygieniasta annettuja ohjeita tai työpaikallasi on muita turvallisuuspuutteita, tulee sinun ilmoittaa asiasta viivytyksettä esimiehelle.
4. Työntekijänä sinun tulee noudattaa työnantajan työnjohto-oikeutensa perusteella antamia ohjeita.

Työnantajan työturvallisuusvastuut

Työnantaja vastaa työpaikan työturvallisuudesta. Työnantajan velvollisuus on huolehtia, että työssä on kaikki edellytykset toimia terveellisesti ja turvallisesti. Työpaikalla tehty riskienarviointi antaa perustan toimenpiteille, joista työpaikalla on huolehdittava.

Työpaikoilla tulee päivittää vaarojen selvitys ja riskien arviointi koronavirusepidemia huomioiden. Työnantajan on laadittava tarvittavat ohjeet ja menettelytavat koronatilanteeseen liittyen. Työnantajan on riskin arviointia päivittäessään velvollisuus käyttää riittävää asiantuntemusta. Työn turvallisuuden ja terveellisuuden osalta tätä on työterveyshuollolla.

Viimeistään nyt koronaviruksen aikana tulee työpaikoilla varmistaa seuraavat asiat:

1. Henkilökunnalle on laadittu ohjeistukset siitä kuinka toimia työpaikalla koronavirus tilanteessa (esim. yleisten sairaustapausten osalla sekä kun työntekijä / huollettava / työntekijän lähiomainen sairastuu koronavirukseen (eristäminen / karanteeni tapaukset)). Työpaikan ohjeistukset on hyvä laatia yhteistoiminnassa työnantajan, työterveyshuollon, työsuojelutoimijoiden ja henkilöstön edustajien kanssa.

26.3.2020

2. [Työpaikan yleistä siivousta tehostetaan](#). Siivouksen tasoa ja tiheyttä voidaan joutua lisäämään esim. niissä yksiköissä, joissa joudutaan valmiuslain nojalla työskentelemään.
3. Työpaikan hygieniatasosta huolehditaan. Työnantaja on järjestänyt riittävässä määrin käsihygieniasta huolehtimista varten tiloja ja tarvikkeita (esim. pesupaikat, saippuat, käsidesit, kertakäyttöpyyhkeet).
4. Ohjeistetaan henkilökuntaa, asiakkaita, asukkaita ja vierailijoita oikeasta käsi- ja yskimishygieniasta.
5. Työpaikalla annetaan selkeät ohjeet siitä, että töihin ei tulla sairaana (matalalla kynnyksellä jäädään kotiin).
6. Työnantaja järjestää työntekijöiden suojaamiseksi riittävät suojavälineet esim. suojakäsineet, hengityssuojaimet ja suoja-asut.
7. Työpaikalla on syytä suosia etätöiden teettämisessä kaikissa tehtävissä, joissa se on mahdollista.
8. Työpaikalla pidetään ainoastaan välttämättömimmät kokoukset, joissa on oltava fyysisesti paikalla. Osallistujamäärän tulee jäädä enintään 10 ja turvaväliä on pidettävä vähintään 1 metri osallistujien välillä. Muut kokoukset pyritään järjestämään etäyhteyksiä hyödyntäen.
9. Työkäytäntöjä tulee suunnitella niin, että työpaikalla on samanaikaisesti mahdollisimman vähän työntekijöitä (esim. mahdollisuuksien mukaan työt suunnitellaan niin, että työntekijöiden ei tarvitse kulkea työmatkoja ruuhka-aikoina jne).

Koronavirustaudin riskiryhmät

Tietyt ryhmät ovat sairautensa tai sen hoidon vuoksi muita alttiimpia saamaan vakavan koronavirusinfektion. Tämän hetkisen tiedon perusteella riskiryhmiin kuuluvat erityisesti yli 70-vuotiaat ja henkilöt, joilla sairaus merkittävästi huonontaa keuhkojen ja sydämen toimintaa tai vastustuskykyä. [Ajantasainen listaus riskiryhmään kuuluvista sairauksista](#) löytyy THL:n sivuilta.

Riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden turvaaminen

Työnantajan on huolehdittava, että terveydellisiin riskiryhmiin kuuluvat työntekijät ovat poissa työstä, jossa he voivat altistua koronavirus tartunnalle. Riskiryhmään kuuluvan työntekijän on syytä kertoa kuulumisestaan riskiryhmään työnantajalle. Tämän tiedon perusteella työnantajalla on toimintavelvollisuus. Riskiryhmään kuuluvan työntekijän kohdalla voi kyseeseen tulla työn sisällön, työtekopaikan, työaikojen ja/tai työntekotapojen muutokset kuten etätyöskentely. Aina ennen edellä kuvattuja muutoksia tulisi mahdollisuuksien mukaan kuulla työntekijää.

Työnantajalla on työturvallisuuslain perusteella velvollisuus huolehtia siitä, ettei työntekijän turvallisuus ja terveellisyys vaarannu työn johdosta. Työnantajalla on velvollisuus myös huomioida työntekijän henkilökohtaiset ominaisuudet töitä ja työoloja järjestäessään.

Koronaviruksen johdosta päivitetyn riskien arvioinnin pohjalta työnantajalle saattaa syntyä velvollisuus siirtää riskiryhmään kuuluva työntekijä väliaikaisesti sellaisiin tehtäviin, joissa tartuntariskiä ei ole tai se on mahdollisimman pieni (esim. pois välittömästi asiakaspalvelusta).

Jos etätyön tekeminen ei ole mahdollista tai työnantaja ei siihen suostu, riskiryhmään kuuluvan työntekijän on syytä ottaa yhteyttä omaan työterveyshuoltoon. Työterveyslääkäri voi mm. arvioida,

26.3.2020

onko kyseessä työturvallisuuslain 23 §:ssä tarkoitettu tilanne, joka oikeuttaa työntekijän pidättäytymään työstä (jos työstä aiheutuu vakavaa vaaraa työntekijän hengelle tai terveydelle). Vaikkei tilanne olisikaan näin poikkeuksellinen, voi työterveyslääkäri ottaa kantaa siihen, kuinka suuri terveysriski riskiryhmään kuuluvalla työntekijällä muodostuu työskentelystä tehtävissä, joissa on suuri todennäköisyys saada koronatartunta.

Työntekijä ei voi jäädä töistä pois omalla päätöksellään, vaikka kuuluisikin riskiryhmään. Työsopimukseen perustuva työntekovelvoite on voimassa myös virusepidemian aikana.

Erityistoimia sosiaali- ja terveydenhuoltoon

Työnantajan on varmistettava suojainten saatavuus ja oikea-oppinen käyttö.

Suojainten tarve riippuu työtehtävistä. Jos hoitaja tutkii tai hoitaa henkilöitä, joiden epäillään tai tiedetään saaneen koronavirustartunnan, on työnantajan hankittava hänelle tarvittavat suojavälineet kuten suu- ja hengityssuojaimet, kasvosuojain ja suojahansikkaat.

Työnantajan on huolehdittava siitä, että suojaimia osataan käyttää oikein.

Hengitystieinfektiota sairastavan asukkaan hoidossa noudatetaan tavanomaisia varotoimia sekä kosketus- ja pisaravarotoimia. ([Toimenpideohje epäiltäessä koronaviruksen covid 19 aiheuttamaa infektiota](#))

Asukashuoneen ovella on syytä tiedottaa lisävarotoimista.

Katso lisäohjeita Työterveyslaitoksen sivuilta:

- [Suu- ja nenäsuojus](#)
- [Ohje kotihoidon työntekijöille](#)
- [Ohje suun terveydenhuoltoon](#)

Varhaiskasvatuksen henkilöstön suojaaminen koronatartunnalta

Työnantaja vastaa varhaiskasvatuksen henkilöstön turvallisuudesta työturvallisuuslain mukaisesti myös koronavirusepidemian aikana.

Työ on luonteeltaan sellaista, ettei lähikontaktia lapsiin ole mahdollista välttää. Työnantajan on huolehdittava työntekijöiden asianmukaisesta suojaamisesta kosketus- ja pisaratartunnoilta hankkimalla työpaikalle riittävästi ja asianmukaisia henkilökohtaisia suojeluvälineitä. Työntekijät on perehdytettävä suojavarusteiden oikeaan käyttöön ja riisumiseen sekä niiden oikeaoppiseen ja turvalliseen hävittämiseen.

Työnantajan tulee tehdä kaikkensa, jotta riskiryhmiin kuuluvat varhaiskasvatuksen työntekijät voidaan vapauttaa etätöihin tai siirtää sellaisiin tehtäviin, joissa ei ole useita päivittäisiä lähikontakteja.

Työtä on myös tauotettava riittävästi, jotta työntekijät pääsevät pesemään usein käsiään ja jotta lyhennetään mahdollista altistumisaikaa. Tauot ovat tärkeitä myös henkisen kuormittumisen ehkäisemiseksi.

Opetushallituksen ohjeita varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen:

26.3.2020

<https://www.oph.fi/fi/uutiset/2020/ohjeita-varhaiskasvatuksen-ja-esiopetuksen-henkilostolle-koronatilanteen-kaasittelyyn>

<https://www.oph.fi/fi/uutiset/2020/paivitetty-133-opetustoimi-ja-koronavirus-varaudu-ottamaan-kayttoon-joustavia>

Kuljettajien suojautuminen koronavirukselta

Katso [Työterveyslaitoksen ohje kuljetusalalle](#) henkilöliikenteeseen COVID-19 tartunnan ehkäisemiseksi.

Työsuojeluvaltuutetun oikeus keskeyttää vaarallinen työ

Työsuojeluvaltuutetulla on työsuojelun valvontalain (36 §) mukaan oikeus keskeyttää työntekijän hengelle tai terveydelle välitöntä ja vakavaa vaaraa aiheuttava työ. Koronaepidemian aikana tällainen tilanne saattaisi olla kyseessä silloin, jos työpaikalla havaitaan henkilö, jonka oireet selkeästi viittaavat koronaan, on lähikontaktissa muiden työntekijöiden kanssa.

Työsuojeluvaltuutetun tulee ilmoittaa työn keskeyttämisestä työnantajalle. Koronaan sairastuneeksi epäiltyä tulee välittömästi kehottaa poistumaan työpaikalta ja ottamaan yhteyttä työterveyshuoltoon tai julkiseen terveydenhuoltoon puhelimitse. Työpaikalla on tämän jälkeen [huolehdittava tilojen desifioimisesta](#) ja mahdollisten altistuneiden ohjeistamisesta kuinka toimia.

Työnantaja voi määrätä työn jatkumaan sen jälkeen, kun hän on varmistanut, ettei vaaraa työntekijöiden terveydelle ja turvallisuudelle enää ole.

Työturvallisuus etätyössä

1. Etätyössä työntekijä huolehtii työympäristönsä turvallisuudesta ja ergonomiasta. [Oheisesta etätyön tarkistuslistasta](#) löytyvät keskeiset huomioon otettavat työturvallisuusasiat.
2. Aiheesta lisää Työturvallisuuskeskuksen [Etätyössä turvallisesti](#) –artikkelissa.
3. Työtapaturmien osalta on huomioitava, että etätyössä korvattavia työtapaturmia ovat vain työn suorittamisen yhteydessä sattuneet tapaturmat. [Työnantaja voi parantaa etätyön vakuutusturvaa](#) hankkimalla työntekijöille vapaa-ajan tapaturmavakuutuksen.

Työturvallisuuteen tähtäävät torjuntatoimet suojaavat niin työntekijöitä, asiakkaita kuin yhteistyökumppaneita!

[Koronavirusohje yrityksille](#) – hyvatyö.fi
[Koronavirusohjeistus](#) – hyvatyö.fi

Poissaolojen palkallisuudesta lisätietoa JHL:n sivulla [Koronaviruksen leviämisen vaikutukset työhön](#) ja Julkisten ja hyvinvointialojen [työttömyyskassa sivuilla](#).

26.3.2020

Katso myös [sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistus](#)

[Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi](#) biologisista tekijöistä aiheutuilta vaaroilta (933/2017): kts erityisesti 8 – 10 §